

1. Hvem forsikringen gjelder for

- Forsikringstaker.
- Når entreprenøren er forsikringstaker, er byggherre medforsikret.
- Når byggherre er forsikringstaker er entreprenørbedrift(er) medforsikret når dette fremgår av forsikringsbeviset.
- Innehaver av tinglyst eiendomsrett og panterett.

2. Hvor forsikringen gjelder

- For årsavtale gjelder forsikringen på bygge - og anleggssteder i Norge.
- For enkeltprosjekt gjelder forsikringen på det forsikringssted som fremgår av forsikringsbeviset.
- For ting under transport gjelder forsikringen i Norge.

2.1 Forsikringen gjelder ikke

- Arbeid i innsjø og hav.

2.2 Spesielle gyldighetsområder

- Forsikringen gjelder med inntil 3 millioner kroner i Norden for ting som midlertidig er borte fra forsikringsstedet.
- Maskiner, varer og løsøre, som ikke skal inngå i det ferdige bygget, omfattes også når de befinner seg på forsikringstakers faste lagersted.
- Naturskadeforsikringen gjelder i Norge.

3. Forsikringen omfatter

Det fremgår av forsikringsbeviset hva som er avtalt.

3.1 Hva forsikring omfatter

Omfattes	Omfattes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Utførte bygge-, anleggs-, installasjons- og monteringsarbeider. • Materialer og utstyr som er ankommet på forsikringsstedet og som skal inngå i det ferdige prosjektet. <p>Forsikringen gjelder inntil arbeidene er overlevert, og full operasjonell testing av de forsikrede arbeidene er avsluttet, i henhold til kontrakt.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Skade på tunneler, likevel omfattes installasjoner i tunneler. • Avbruddstap av enhver art, og provisoriske tiltak for å begrense avbruddstap, med mindre det fremgår av forsikringsbeviset. • Dagmulkt. • Omgjøring av ikke kontraktmessig/feilaktig utført arbeide. • Tap av kontrakt og andre økonomiske følgeskader. • Skade som skyldes begivenhet inntruffet i forsikringstiden, men som konstateres etter byggherrens overtakelse, med mindre det fremgår av forsikringsbeviset.

3.2 I tillegg omfattes

Omfattes	Omfattes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Ansattes personlige eiendeler og eget yrkesløsøre med inntil 10 000 kroner pr ansatt. • Følgende ting omfattes med inntil 300 000 kroner:<ul style="list-style-type: none"> ◦ Egne materialer på fast lagersted. ◦ Maskiner, verktøy og hjelpeutstyr som anvendes for arbeidets utførelse. ◦ Brakker, boder og containere som benyttes for arbeidets utførelse, også under transport. ◦ Kontorutstyr. Forsikringen gjelder også på forsikringstakers faste lagersted. ◦ Transport av materialer og utstyr som skal inngå i det ferdige bygget/anlegget. • Riving, rydding og bortkjøring av verdiløse rester etter erstatningsmessig skade med inntil 3 000 000 kroner. • Utgifter til lagring og destruksjon av miljøfiendtlige rester av skadde ting innen 12 måneder etter erstatningsmessig skade. Merutgifter dekkes kun når påbud er gitt med hjemmel i lov eller forskrifter. Erstatningen er begrenset til 3 000 000 kroner. • Merutgifter på grunn av prisstigning i normal gjenoppførings- eller reparasjonstid.	<ul style="list-style-type: none"> • Penger. • Merutgifter som skyldes at bygning gjenoppføres større enn den skadede. • Utgifter ved påbud som myndighetene hadde hjemmel til å gi selv om skaden ikke hadde inntruffet. • Kompressor på hjul.

Fremtind

- Merutgifter ved utbedring som skyldes offentlig påbud gitt med hjemmel i lov eller forskrift med inntil 1 000 000 kroner. Påbudet må omfatte den skadde delen av bygningen, med mindre påbudet også omfatter uskadde deler av bygningen etter Plan- og bygningsloven.
- Nødvendige ekstrautgifter i ansvarstiden for å kunne fortsette virksomheten, med inntil 300 000 kroner.
- Rekonstruksjon av data og dataprogrammer som er ferdig utviklet, arkiver, manuskripter, yrkestegninger, beregninger og øvrige arkiver. Erstatningen er begrenset til 500 000 kroner.

4. Hvilke skader som erstattes

4.1 Tilfeldig og plutselig skade

Dekkes	Dekkes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Tilfeldige og plutselige skader, herunder tap av ting og utgifter som følge av skade.	<ul style="list-style-type: none"> • Mangel ved leveranse eller kontraktsarbeidet som entreprenør, leverandør, reparatør eller andre er pliktige til å erstatte i henhold til gjeldende rett, kontrakt, garanti eller annen avtale. Følgeskader som følge av mangler er likevel dekket. • Skade som alene rammer forbruksmateriell. • Skade på bygningskomponent/-del som er feil konstruert, dimensjonert, utført, montert eller har materialfeil, herunder kostnader til reparasjon eller utbytting av den skadede del. Følgeskader er likevel dekket. • Skade ved underslag og svinn. • Tyveri utenfor bygning og fra telt/plasthall • Tyveri fra rom i bygning eller fra container når disse er åpne for publikum. • Utgifter til utskiftning av låser som ikke er skadd. • Skade som skyldes setninger i grunn eller svikt i underlag for fundament eller bærende konstruksjon. • Skade på brukte ting under prøvebelastning eller prøvedrift.

4.2 Naturskade

Dekkes	Dekkes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Forsikringen omfatter naturskade i henhold til lov om naturskadeforsikring. Se vilkårshenvisning i forsikringsbevis.	

5. Erstatningsberegning

5.1 Oppgjørsmåter

Selskapet kan avgjøre om skaden skal erstattes ved

- Kontantoppgjør
- Reparasjon
- Gjenoppføring/gjenanskaffelse
- Skjønn

5.2 Oppgjør rutiner

- Fastsettelse av erstatningsgrunnlag og verdier, avgjøres ved skjønn hvis sikrede eller selskapet krever det. Se bestemmelsene om skjønn i Generelle vilkår
- Erstatningen ved kontantoppgjør kan ikke overstige det selskapet hadde måttet betale for reparasjon eller gjenoppføring/gjenanskaffelse.
- Selskapet rett til å bestemme hvilken reparatør eller leverandør som skal benyttes.
- Merverdiavgift refunderes etter dokumenterte kostnader som er påløpt ved utbedring av skaden.
- Kommer gjenstander til rette etter at erstatning er utbetalt, har sikrede rett til å kjøpe gjenstanden tilbake fra selskapet innen 21 dager. Utbetalt erstatning må i så fall tilbakebetales til selskapet.

5.3 Forsikringssummer

Bygning/anlegg/utstyr/materialer/inventar/maskiner

- Forsikringssummen fastsettes av forsikringstaker og fremgår av forsikringsbeviset.
- For poster med angitt sum i vilkårene, og for forsikringsobjekter i forsikringsbeviset forsikret på førsterisiko, erstattes skaden inntil de avtalte summer. Reglene om underforsikring gjelder ikke.

Fremtind

Enkeltprosjekt

- For bygge-, anleggs og montasjeprojekt forsikret som enkeltprosjekt skal forsikringssummen tilsvare verdien av det fullførte kontraktsarbeidet som forsikringstaker bærer risikoen for eller har plikt til å holde forsikret i henhold til kontrakt eller avtale.
- Dersom verdien av kontraktsarbeidet endres må dette meldes til selskapet uten ugrunnet opphold.
- Enkeltprosjekt erstattes med inntil avtalt forsikringssum som framgår av forsikringsbeviset. Reglene om underforsikring gjelder ikke.

Årsomsetning (årsforsikring)

Omsetningen skal minst tilsvare budsjetterte/forventede driftsinntekter for kommende år og skal omfatte:

- Fakturert inntekt for arbeid utført av forsikringstaker inklusive verdien av ting/bygning tilført.
- Verdien som byggherre tilfører i prosjektet.
- Verdien av arbeid utført av side- og eller underentreprenør.

Dersom omsetningen må forventes å avvike med mer enn 10 % i avtaleperioden, eller det inngås nye kontrakter som i vesentlig grad påvirker selskapets risiko, må dette meldes til selskapet uten ugrunnet opphold.

For årsforsikring er hver entreprise forsikret for inntil den forsikringssum som fremgår av forsikringsbeviset.

6 Erstatningsregler

6.1 Fastsettelse av erstatning

- Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenoppføring til samme - eller vesentlig samme - stand som umiddelbart før skaden inntraff. Kostnadene beregnes etter prisene på skadedagen og i henhold til sammenlignbare arbeider priset i kontrakten.
- Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn gjenoppføringsprisen før skaden, fratrukket verdien av bygge-/anleggskonstruksjonen eller montasjearbeidet etter skaden, regnet etter samme regler.

6.2 Fradrag

Ved erstatningsberegningen skal det gjøres fradrag for økning i omsetningsverdien, som angitt nedenfor. Økning i omsetningsverdi er differansen mellom:

- Bygningens omsetningsverdi umiddelbart før skaden inntraff, idet det tas hensyn til avkastning, beliggenhet og andre forhold, og
- En beregnet omsetningsverdi på skadedagen for en ny eller reparert, tilsvarende bygning.

For bygninger som ikke kan omsettes separat, legges i stedet bygningens bruksverdi til grunn.

6.3 Bygge-/ anleggskonstruksjon eller montasjearbeid som repareres/gjenoppføres innen 5 år av eier, eiers ektefelle/samboer eller livsarving

Erstatningsgrunnlaget fastsettes etter reglene ovenfor med følgende fradrag:

Til samme formål, innen landets grenser

- Det gjøres fradrag for økning av omsetningsverdien som nevnt ovenfor. Fradrag gjøres for den del av verdiøkningen som overstiger 40 % av bygningens omsetningsverdi før skaden.
- Bygningsdel/-komponent som på skadetidspunktet står foran utskifting eller riving, erstattes etter sin omsetningsverdi med fradrag for kostnadene ved riving/demontering.

Til annet formål innen landets grenser

- Det gjøres fradrag for enhver økning av omsetningsverdien som nevnt ovenfor.
- Erstatningen kan ikke settes høyere enn som for reparasjon/gjenoppføring til samme formål innen landets grenser.

6.4 Bygge-/ anleggskonstruksjon / montasjearbeid som ikke repareres/gjenoppføres i samsvar med reglene over

Erstatningsgrunnlaget fastsettes etter reglene i foregående avsnitt, men ikke høyere enn til reduksjonen i omsetningsverdi som følge av skaden.

6.5 Bygge-/ anleggskonstruksjon eller montasjearbeid som står foran riving, og midlertidig konstruksjon som ikke repareres/gjenoppføres

Erstatningsgrunnlaget er begrenset til verdien av brukbare materialer, tatt ned og lagt ferdig for salg/transport. Det gjøres fradrag for utgiftene ved riving.

6.6 Erstatningsberegning hageanlegg m.m.

- Erstatningsgrunnlaget for hage, hageanlegg, gårdsplass og tilførselsvei inklusiv oppfylling av utrast tomt, beregnes på grunnlag av kostnadene til reparasjon/gjenanskaffelse til samme eller i det vesentlige samme stand som før skaden, beregnet etter prisene på skadedagen.
- Erstatningen settes til det laveste beløp av gjenopprettelseskostnad og nedgang i tomtens omsetningsverdi som følge av skaden på hageanlegget. Erstatningen skal likevel ikke være mindre enn gjenopprettelseskostnaden for hageanleggets toppsjikt.
- For beplantning i hageanlegget beregnes erstatningen lik gjenanskaffelses av vesentlig tilsvarende vekst, som alminnelig handelsvare (ung vekst) i gartneri og lignende.

Fremtind

Skader som ikke erstattes

- Kostnader til sikring/forebygging dekkes ikke, selv om dette er en forutsetning for å utbedre skaden på hage/hageanlegg.

6.7 Beregning av prisstigning

Prisstigning regnes fra skadedagen til reparasjon eller gjenoppføring har skjedd eller normalt kunne ha skjedd. Prisstigning erstattes i samme forhold som skaden for øvrig og er begrenset til 20 % av erstatningen for hver skadde ting etter skadedagens prisnivå.

Selskapet erstatter prisstigning bare hvis skaden er utbedret innen 5 år fra skadedagen for bygge-/ anleggskonstruksjonen eller montasjearbeidet og innen 3 år for utstyr/inventar/maskiner.

Det utbetales maksimalt tilsvarende gjennomsnittlig endring i Statistisk Sentralbyrås byggekostnadsindeks. Erstatning utbetales når reparasjon/gjenoppføring er fullført, eller normalt kan ha skjedd.

I den samlede erstatning for avbruddstap og prisstigning blir det gjort fradrag for opptjente renter av erstatninger.

6.8 Beregning av merutgifter ved offentlig påbud bygning

Merutgifter ved utbedring/gjenoppføring settes til forskjellen mellom verdien av den forsikrede bygning og verdien av en bygning med samme størrelse, men utført i samsvar med påbud. Merutgifter ved grunnundersøkelser og fundamentering beregnes som for en bygning tilsvarende den forsikrede, men utført i samsvar med påbud. Utbedring/gjenoppføring må være avsluttet innen 5 år etter skaden. Fristen kan forlenges dersom inngrep fra offentlig myndighet sinker eller hindrer byggearbeidet.

6.9 Erstatningsregler inventar og maskiner

Ved gjenanskaffelse eller reparasjon

- Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til samme - eller vesentlig samme - stand som før, beregnet etter prisene på skadedagen.
- Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn verdien før skaden fratrukket verdien etter skaden, beregnet etter samme regel.
- Det skal gjøres fradrag for verdiøkningen ved forbedring av tilstanden på den skadde maskin eller del/komponent av maskinen ved at brukt erstattes med nytt. Ved vurderingen tas hensyn til forringelse ved elde, bruk, nedsatt bruksverdi og andre omstendigheter, den tid tingen har vært i bruk og gjenstående brukstid. Fradrag gjøres for den del av verdiøkningen som overstiger 40 % av verdien av tingen eller del/komponent av tingen før skaden.

Uten gjenanskaffelse eller reparasjon

- For ting som uansett årsak ikke blir gjenanskaffet eller reparert innen tre år etter at skaden inntraff, beregnes erstatningsgrunnlaget som beskrevet i punktet over, men begrenset til omsetningsverdien før skaden.

6.10 Erstatningsregler varer

- Erstatningen beregnes på grunnlag av kostnadene til gjenanskaffelse/reparasjon til samme, eller i det vesentlige samme stand som umiddelbart før skaden inntraff, beregnet etter prisene på skadedagen. Erstatningsgrunnlaget kan ikke settes høyere enn verdien før skaden, fratrukket verdien etter skaden.
- Ved fastsettelse av verdien skal det tas hensyn til sparte kostnader, renter, kontantrabatter, ukurans og andre omstendigheter som innvirker på verdien.
- For varer som har redusert verdi på grunn av ukurans og som skal selges til redusert pris, skal verdien reduseres i samme forhold som reduksjon i salgspris.
- Varer som sikrede selv ikke har produsert og varer under produksjon, verdsettes til innkjøpspris med tillegg av kostnader, begge deler etter de priser som gjaldt ved ordinær produksjon og levering umiddelbart før skaden inntraff.
- Ferdige varer av egen produksjon verdsettes til partiprisen, hensyn tatt til sikredes normale salgsmønster. For solgte varer benyttes kontraktsprisen. Det som berges skal først og fremst anses som solgt.

6.11 Selskapets overtakelse av panterett ansvar overfor pantnærer, konkursbo, dødsbo og andre nye eiere

Selskapets ansvar er begrenset til det laveste av følgende beløp:

- Forskjellen i eiendommens omsetningsverdi før og etter skaden, eller
- Vedkommendes økonomiske interesse i eiendommen på skadetidspunktet.

Ved konkurs gjelder bestemmelsene uten hensyn til om konkursen ble åpnet før eller etter at skaden skjedde.

For dødsbo gjelder bestemmelsene uten hensyn til om dødsfallet skjedde før eller etter at skaden skjedde.

7. Egenandel

I erstatningsoppgjøret fratrekkes egenandelen som framgår av forsikringsbeviset eller av punktene under.

- Skal erstatningen avkortet/settes ned, gjøres dette før egenandelen er fratrukket.
- Når det gjøres aldersfradrag og dette fradraget overstiger den avtalte egenandel, trekkes ikke egenandel. Utgjør aldersfradraget mindre enn den avtalte egenandel, trekkes kun egenandel.
- Har sikrede flere forsikrede ting i selskapet, som er berørt ved en og samme hendelse, trekkes bare en egenandel - den høyeste.

7.1 Egenandel ved naturskade

Den egenandel som til enhver tid er fastsatt av departementet i henhold til lov om naturskadeforsikring.

7.2 Egenandel ved skade som skyldes snøtyngde, snøpress og ras fra eller på tak

Ved skade som skyldes snøtyngde, snøpress og ras fra eller på tak og svikt i bygningens konstruksjon, er egenandelen 5 prosent av skaden, minst 50 000 kroner.

Naturskade

Vilkårs id: FFE-001.001-005 av 01.01.2022

1. Hva forsikringen omfatter

1.1	
Omfattes	Omfattes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Brannforsikrede objekter i Norge. • Når forsikret bygning er et bolighus eller fritidshus omfattes tomt oppad til 5 mål rundt forsikret bygning. Tilsvarende omfattes den del av vei som ligger innenfor avgrensning og areal som angitt ovenfor. For øvrige bygninger omfattes kun utvendig vannbasseng, gjerde og flaggstang i tillegg til bygning.	<ul style="list-style-type: none"> • Produksjonsskog, avling på rot, dyrket mark, beite og utmark, varer under transport, motorvogn og tilhenger til bil, luftfartøy, skip og småbåter og gjenstander i disse, fiskeredskap på fartøy eller i sjøen, utstyr i sjøen for produksjon av fisk, fisk i steng, lås eller dam, utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster på havbunnen. Selskapet erstatter likevel naturskade på motorvogn og tilhenger til bil, luftfartøy, seilbåt og motorbåt samt utstyr for utvinning av olje, gass eller andre naturforekomster på havbunnen når disse ting er varer i næringsvirksomhet og befinner seg på land i Norge. • Gjenstander som det ikke er naturlig å brannforsikre, for eksempel bruer, klopper, moloer, stein- og betongbrygger, damanlegg, tunneler og lignende. • Flytebrygger og andre flytende konstruksjoner, sjøkabler, fjordspenn og luftspenn over vann inkludert feste på land. • Byggverk eller gjenstander i dette når byggverket er oppført etter at det for vedkommende område er nedlagt bygge- og deleforbud, i medhold av naturskadeloven § 22, og skaden er av slik art som vedtaket gjelder. • Antenner, skilt, markiser og lignende. • Utgifter til forebygging, sikring, flytting eller andre tiltak som ikke skyldes direkte skade på forsikret byggverk eller løsøre erstattes ikke.

2. Hvilke skader som erstattes

2.1	
Dekkes	Dekkes ikke
<ul style="list-style-type: none"> • Skader som direkte skyldes naturulykke som skred, storm, flom, stormflo, jordskjelv eller vulkanutbrudd, jf. § 1 i Lov om naturskadeforsikring av 16. juni 1989 nr. 70.	<ul style="list-style-type: none"> • Skade som umiddelbart skyldes frost, tele, tørke, nedbør, snøtyngde eller isgang. • Skade som skyldes dyr, insekter, bakterier, sopp, råte og lignende.

3. Andre spesielle bestemmelser om naturskade

Er en brannforsikret bygning skadet i en naturulykke, og det ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge bygningen på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade, erstattes bygningen som om den var totalskadet. For bolighus og fritidshus gjelder naturskadeforsikringsloven § 1 tredje ledd.

I stedet for å erstatte tomt og bygninger kan forsikringsselskapet velge å sikre eiendommen, forutsatt at den sikrede samtykker skriftlig. Sikringstiltakene må gi så god beskyttelse mot ny naturskade at eieren kan få tillatelse til reparasjon eller gjenoppbygging på skadestedet. Forsikringsselskapet skal dekke utgiftene til sikringstiltakene og sørge for ettersyn og vedlikehold.

Er et brannforsikret bolighus eller fritidshus skadet i en naturulykke, og det ikke gis tillatelse til å reparere eller gjenoppbygge huset på skadestedet på grunn av fare for ny naturskade, skal forsikringsselskapet erstatte tomtens omsetningsverdi før skaden. Erstatningen er oppad begrenset til verdi tilsvarende fem dekar. Det skadede huset og eventuelle forsikrede uthus skal dessuten erstattes som om de var totalskadet. Er grunnen under et brannforsikret bolighus eller fritidshus blitt ustabil som følge av en naturulykke, gjelder tilsvarende selv om huset ikke er skadet.

Fremtind

Nødvendige redningsutgifter erstattes inntil gjenoppføringsprisen når forsikret objekt er skadd eller direkte truet ved utløst naturulykke. Andre gjenstander enn bygning erstattes med gjenanskaffelseprisen.

Naturskadeerstatningen kan settes ned eller falle bort når skadens inntreden eller omfang helt eller delvis skyldes svak konstruksjon i forhold til de påkjenninger tingen kan ventes å bli utsatt for, dårlig vedlikehold eller tilsyn, eller når den skadelidte kan lastes for ikke å ha forebygget skaden eller hindret dens omfang. Ved avgjørelsen skal det legges vekt på den skadelidtes forutsetninger for å innse hvilke krav som må stilles, vedkommende sin mulighet for utbedring av mangelen og forholdene ellers. Avkortning skal ikke skje hvis den skadelidte bare er lite å legge til last. Forsikringsselskapenes samlede ansvar ved en enkelt naturkatastrofe er begrenset til det beløp som er fastsatt av myndighetene. Overskrids denne grense, må sikrede bære en forholdsmessig del av skaden.

4. Klagenemda for naturskadesaker

Sikrede eller selskapet kan forelegge spørsmål om det foreligger en naturskade, betingelser for nedsettelse eller nektelse av erstatning med videre for Klagenemda for naturskadesaker. Vedtak fra Klagenemda for naturskadesaker kan ikke påklages.